

Ethische dilemma's

In het geval een begeleider zich voor een ethisch dilemma gesteld ziet en dus een afweging van belangen moet maken, zorgt hij ervoor dat hij zijn handelen zowel vakinhoudelijk als beroepsethisch kan onderbouwen (dus: volgens de professionele standaard).

De begeleider volgt onderstaande stappen. Iedere stap, overweging, handeling, overleg en beslissing met betrekking tot het ethische dilemma wordt vastgelegd in het deelnemersdossier.

De volgorde waarin de stappen doorlopen dienen te worden is niet eenduidig. Dat is afhankelijk van de situatie. Wel is het noodzakelijk te beginnen met het raadplegen van de aangewezen stukken en het bespreken van de situatie met de leidinggevende.

Als het ethische dilemma betrekking heeft op het **uitwisselen van informatie over deelnemers**, raadpleeg dan de paragraaf 'Informatie uitwisseling in de zorg' in het kwaliteitshandboek.

Indien het ethische dilemma een **vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling** betreft, raadpleeg dan 'Uitvoering – meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling'.

Stap 1: Document aanmaken

Maak een document aan in het deelnemersdossier waarin je alle informatie uit onderstaande stappen opneemt. Gebruik daartoe: Uitvoering – ethische dilemma's aantekeningenblad.

Stap 2: Raadplegen

- 1) [Beroepscode voor professionals in sociaal werk](#)
- 2) [Eventuele richtlijnen die over dit onderwerp beschikbaar zijn.](#)

Stap 3: Overleggen

- Situatie bespreken met leidinggevende;
- Situatie bespreken met deelnemer;
- Situatie bespreken tijdens intervisie, waarbij ook eigen handelen ter discussie gesteld wordt.

Breng in kaart:

De casus

Het ethische dilemma

In een ethisch dilemma komen de volgende termen voor: mogen, moeten, behoren, verplicht of niet verplicht zijn.

Wie de betrokkenen zijn

Bedenk wie rechten, plichten of belangen hebben in de casus. Ofwel met wie moet er rekening gehouden worden?

Wie er moet beslissen in dit ethische dilemma

Bedenk wie de eigenaar van de ethische kwestie is.

Welke informatie je nodig hebt

Breng zoveel mogelijk de feitelijke informatie in kaart. Het is bij een ethisch dilemma gebruikelijk dat informatie ontbreekt. Soms kan het relevant zijn om deze informatie op te zoeken. Dit is niet

altijd noodzakelijk. Je kunt feitelijke informatie verzamelen door bijvoorbeeld de volgende vragen te stellen:

- Wat gebeurde er precies tijdens...
- Hoe reageerde de persoon op...
- Wanneer gebeurde...
- Wat vond de betrokkene van...
- Hoe reageerde de betrokkene op...

Argumenten voor en argumenten tegen

Stap 4: Raadplegen beroepsvereniging

In overleg met de leidinggevende kan eventueel [BPSW](#) geraadpleegd worden. BPSW is de beroepsvereniging, deze is alleen te raadplegen indien je lid bent van BPSW of SKJ-geregistreerd.

Stap 5: Wegen

De begeleider beschouwt samen met de leidinggevende alle verzamelde informatie over de situatie en zij maken samen een afweging van de belangen en argumenten.

Stap 6: Beslissen

Op basis van de afwegingen die de begeleider samen met de leidinggevende heeft gemaakt, wordt door de leidinggevende een beslissing genomen.

Een beslissing ziet er als volgt uit:

X behoort hier handeling Y te verrichten, omdat ... , ondanks ...

Geef hierbij ook aan welk voor- en welk tegenargument het zwaarst weegt.

Stap 7: Hoe voel ik me nu?

Deze stap is bedoeld om na te gaan of de beslissing aansluit bij het gevoel dat iedereen aan de beslissing overhoudt. Iedere deelnemer aan de bespreking van het ethische dilemma benoemt zijn gevoel bij de beslissing. Het kan zo zijn dat één of meerdere deelnemers aan de bespreking zich bij deze beslissing niet zo goed voelt. Onderzoek samen de argumenten.

Zijn alle gevoelens uitgesproken en duidelijk? Sluit de bespreking over het ethische dilemma af.

Literatuur

Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk. (2021). *Beroepscode voor professionals in sociaal werk* [Brochure]. Utrecht: Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk.

GGZ Ecademy (Red.). (2018). *GGZ academy: Vol. v1.0.2* (Gegevens uitwisselen in het jeugddomein ed.). GGZ Ecademy.